

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 15 lipca 2015 roku w sprawie z powództwa R. T. przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w Ł. o zapłatę, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo, przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sadu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi na rzecz adw. H. L. kwotę 147,60 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu oraz nie obciążył powoda kosztami postępowania.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w części oddalającej powództwo. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania, tj. :art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

a) uznanie za niewiarygodne zeznań powoda w zakresie, w jakim odnoszą się do stanu sanitarnego cel w jakich był on osadzony w Areszcie Śledczym w Ł. podczas gdy strona pozwana przyznała w toku procesu, iż na terenie AŚ w Ł. występują lokalne zawilgocenia, co pośrednio wynika także z przedłożonego przez pozwanego sprawozdania z wizytacji;

b) uznanie za niewiarygodne zeznań powoda w zakresie, w jakim odnoszą się do wypadku jakiemu uległ on w celi nr 66 w pawilonie C na oddziale 2 – podczas gdy strona pozwana nie zakwestionowała tego twierdzenia, a nadto Sąd orzekający w części dotyczącej zaistniałego w sprawie stanu faktycznego poczynił ustalenie, iż takie zdarzenie miało miejsce;

1. sprzeczność istotnych ustaleń stanu faktycznego Sądu I instancji z treścią zebranego materiału dowodowego poprzez:

a) wydanie rozstrzygnięcia sprzecznego z okolicznościami sprawy, które zostały ustalone w toku postępowania, w szczególności przez przyjęcie, iż zakres nieprawidłowości wyrażający się warunkami w jakich powód przebywał w Areszcie Śledczym w Ł. nie uzasadnia odpowiedzialności pozwanego w tym zakresie, podczas gdy owe nieprawidłowości są skutkiem zaniechań pozwanego;

b) wyprowadzenie logicznie błędnych wniosków z ustalonych przez Sąd I instancji okoliczności, w szczególności poprzez przyjęcie, iż brak jest możliwości przyjęcia, że doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda na skutek złych warunków panujących w Areszcie Śledczym w Ł. oraz przyjęcie, że negatywne doznania po woda, naruszające jego dobra osobiste takie jak m. in. godność człowieka są w tym wypadku „przypadkami bagatelnymi” i związane są z samym faktem pozbawienia powoda wolności, podczas gdy warunki w jakich przebywał R. T. stanowiły w istocie naruszenie zasady humanitarnego traktowania osób pozbawionych wolności oraz godziły w jego dobra osobiste takie jak godność czy zdrowie.

W konkluzji wskazanych zarzutów powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego z urzędu, które to koszty nie zostały uiszczone w całości, ani w części, zaś na wypadek oddalenia apelacji o nieobciążenie powoda kosztami procesowymi postępowania przed Sądem II instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Zaskarżone orzeczenie należało uznać za prawidłowe, stanowiące wynik właściwej oceny zebranego materiału dowodowego. Sąd Okręgowy podziela poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia, a w konsekwencji przyjmuje za swoje, uznając za zbędne powielanie ich w treści niniejszego uzasadnienia.

Pozwany wśród zarzutów naruszenia prawa procesowego zakwestionował dokonaną przez Sąd I instancji ocenę materiału dowodowego poprzez uznanie za niewiarygodne zeznań powoda w zakresie, w jakim odnoszą się do stanu sanitarnego celi, w jakich był on osadzony w Areszcie Śledczym w Ł. oraz w jakim odnoszą się do wypadku jakiemu uległ on w celi nr 66 w pawilonie C na oddziale 2. Przede wszystkim prawidłowe postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wskazania przez skarżącego konkretnych zasad (logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego, całokształtu zebranego materiału dowodowego, przeprowadzenia określonych dowodów niezgodnie z zasadami procedury cywilnej, na przykład niezgodnie z zasadą bezpośredniości) lub przepisów, które sąd naruszył przy ocenie określonych dowodów (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05, lex nr 172176, z dnia 13 października 2004 r., III CK 245/04, lex nr 174185). Takie zaś zarzuty w sprawie niniejszej nie zostały postawione.

W myśl powołanego przepisu ustawy Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem Sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia.

Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji.

Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

W kontekście powyższych uwag należy stwierdzić, iż wbrew twierdzeniom apelującego w rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych

w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy i nie naruszył dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Zarzuty w powyższym zakresie stanowią w istocie powtórzenie wątpliwości zgłoszonych w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, które wyczerpująco zostały omówione w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia. Przeprowadzona przez Sąd ocena materiału dowodowego jest w całości logiczna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego, zaś wszelkie podniesione w tym zakresie zarzuty stanowią w istocie jedynie niczym nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi i nieobarczonymi jakimkolwiek błędem ustaleniami Sądu pierwszej instancji.

Przede wszystkim Sąd słusznie uznał, iż powód nie przedstawił żadnych dokumentów świadczących o tym, iż rzeczywiście na skutek upadku doznał stłuczenia ręki skutkującej jej zaopatrzeniem na okres tygodnia czasu, jak również by udzielono mu pomocy medycznej w tym zakresie, zważywszy, iż jak sam wskazywał był on w związku z tym zdarzeniem hospitalizowany. Należało przy tym podzielić stanowisko Sądu I instancji, wedle którego nawet jeśli uznać, iż doszło do zdarzenia zgodnego z opisem powoda, to należałoby przyjąć jego znaczne przyczynienie się, gdyż powód wchodząc na przedmiotowy taboret miał świadomość, iż jest on uszkodzony. Również twierdzeniom powoda w zakresie w jakim odnosił się do stanu sanitarnego celi w jakich był on osadzony w Areszcie Śledczym w Ł., wobec braku ich udowodnienia należało odmówić waloru wiarygodności. Sąd trafnie stwierdził, że w znacznym zakresie przytoczone przez powoda zarzuty stanowią wyłącznie subiektywne i nieoparte dowodami opinie powoda.

Pozwany w toku postępowania wyraźnie zaprzeczył, aby cele były zagrzybione, zaś występujące lokalnie zawilgocenia są usuwane na bieżąco, wskazując, że AŚ jest pod stałą kontrolą sanepidu w zakresie zagrzybienia, a żadna z przeprowadzonych kontroli nie wykazała zagrzybienia cel mieszkalnych. Powód nie przedstawił natomiast żadnych dowodów na poparcie tezy o zagrzybieniu niektórych cel, w których był osadzony. Sąd Rejonowy słusznie zatem oparł się w tym zakresie na zeznaniach W. B. oraz dowodzie w postaci sprawozdania z wizytacji pozwanej jednostki, z którego wynika, iż problem ten nie został wyszczególniony. Oceny w tym zakresie nie jest w stanie podważyć okoliczność podnoszona przez apelującego wskazująca na okres, w jakim przeprowadzono wizytację. Nie ma również racji apelujący podnosząc, iż miał on ograniczone możliwości dowodzenia swoich racji. Podnoszone przez niego okoliczności odnoszące się do warunków sanitarnych, w jakich przebywał, jak również dotyczące upadku mogły bowiem zostać potwierdzone w zeznaniach współosadzonych. Tymczasem powód reprezentowany przez fachowego pełnomocnika nie złożył w tym zakresie żadnych wniosków dowodowych.

Poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne znajdują pełne oparcie w przeprowadzonych dowodach w szczególności w postaci zebranych dokumentów, których wiarygodność nie była kwestionowana w toku postępowania, stanowiąc pełnowartościowy materiał dowodowy w sprawie. Sąd Okręgowy nie stwierdza w tym zakresie żadnych uchybień. Pozwala to Sądowi Okręgowemu na przyjęcie ustaleń Sądu Rejonowego za własne. Sama zaś treść zeznań powoda nie może przeważać wymowy pozostałych zgromadzonych dowodów, dających spójny i przejrzysty obraz stanu faktycznego. Bez wpływu na prawidłowość wydanego rozstrzygnięcia należało uznać ustalenie przez Sąd I instancji, iż w trakcie osadzenia w jednej z celi powód upadł i doznał nieokreślonego urazu uznawanego przez siebie za stłuczenie ręki skutkującego jej zaopatrzeniem na okres jednego tygodnia.

W tym stanie rzeczy Sąd meriti w oparciu o materiał dowodowy zebrany w sprawie słusznie uznał, że ustalony w sprawie stan faktycznych nie pozwolił na konkluzję, iż wymogi dotyczące warunków bytowych osadzonych nie były zachowane względem powoda.

W sprawie, w której roszczenie oparte jest na zarzucie naruszenia dóbr osobistych, w pierwszej kolejności należy ocenić, czy doszło do naruszenia lub zagrożenia naruszeniem określonych dóbr osobistych powoda. Jest to bowiem pierwsza konieczna przesłanka odpowiedzialności pozwanego na podstawie art. 24 i art. 448 k.c. Powód zatem powinien wskazać, jakie jego dobro osobiste zostało naruszone, a ocenie Sądu podlega, czy dobro to jest dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. oraz czy rzeczywiście zostało naruszone przez określone działanie lub zaniechanie pozwanego. Dopiero w razie pozytywnego przesądzenia tych kwestii, konieczne jest podjęcie dalszych badań, w tym bezprawności działania, objętej domniemaniem prawnym, które powinien obalić pozwany.

W realiach niniejszej sprawy Sąd I instancji trafnie uznał, że powód nie dowiódł, by w wyniku warunków osadzenia doszło do naruszenia dóbr osobistych na skutek jakichkolwiek działań lub zaniechań strony pozwanej. Powód nie dowiódł bowiem w wyniku tychże warunków doszło u niego do uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, skutkującym przyznaniem zadośćuczynienia na podstawie art. 445 k.c., bądź, by doszło do naruszenia innych dóbr osobistych, w szczególności godności, co uzasadniałoby przyznanie zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Jak jednolicie przyjmuje się w orzecznictwie i doktrynie kwestia zagrożenia bądź naruszenia dóbr osobistych powinna być ujmowana na płaszczyźnie faktycznej i prowadzić do ustalenia, czy dane zachowanie, biorąc pod uwagę przeciętne reakcje ludzkie, mogły obiektywnie stać się podstawą do negatywnych odczuć po stronie pokrzywdzonego. Abstrahuje się tu od subiektywnych odczuć osób nadwrażliwych oraz takich, które z różnych względów (np. choroba psychiczna, wiek) nie mają zdolności do reagowania emocjonalnego na określone zachowania innych podmiotów (K. Cisek, Komentarz do art. 24 k.c. pod red. E. Gniewek, 2010, Legalis i powołane tam orzecznictwo Sądu Najwyższego: z 23 maja 2002 r., IV CKN 1076/00, OSN 2003, Nr 9, poz. 121, z 26 października 2001 r., V CKN 195/01, niepubl., z 11 marca 1997 r., III CKN 33/97, OSN 1997, Nr 6-7, poz. 93, z 5 kwietnia 2002 r., II CKN 953/00, niepubl.). Przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego decydujące znaczenie nie ma subiektywne odczucie osoby, jej indywidualne wartości uczuć i stanu psychicznego, ale to, jaką reakcję wywołuje naruszenie w społeczeństwie. Takie samo stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 września 2010 r., sygn. akt V CSK 19/10, OSNC-ZD 2011/2/37 stwierdzając, że odwołanie się, przy ocenie czy doszło do naruszenia czci, godności i dobrego imienia powoda, do kryteriów obiektywnych, oznacza uwzględnienie opinii występującej w społeczeństwie, a nie reakcji

społeczeństwa na konkretne zachowanie pozwanego. Należy więc przyjmować koncepcję obiektywną naruszenia dobra osobistego w kontekście całokształtu okoliczności sprawy.

W ocenie Sądu Okręgowego warunki, w jakich przebywał powód w pozwanym zakładzie nie powodowały cierpienia i upokorzenia w stopniu przekraczającym nieunikniony zakres dolegliwości związanych z odbywaniem kary pozbawienia wolności. W pozwanym zakładzie karnym cele, w których przebywał powód wyposażone były w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy, odpowiedni węzeł sanitarny umożliwiający dbanie o higienę osobistą. Wskazać również należy, że pobyt powoda w AŚ był stosunkowo krótki, zatem dolegliwości wynikające z warunków sanitarnych celi nie były długotrwałe i nadmierne. Sąd I instancji słusznie zatem uznał, że powód nie wykazał, aby zasadne było jego odczucie, iż warunki osadzenia w jakich przebywał naruszały jego godność osobistą i powodowały krzywdy moralne. Znamienne przy tym jest okoliczność, iż jak powód sam wskazał, w związku z pobytem w 4 z 6 cel nie odniósł on żadnej szkody, a zatem również niemajątkowej. Odnośnie warunków jednodniowego osadzenia w celi numer 78 nie sprecyzował on żadnych zarzutów, zaś w zakresie relacji powoda z jego pobytu w celi numer 66 w pawilonie C, gdzie miał on doznać urazu ręki, to twierdzenia w tym zakresie nie zostały przez niego w żadnym zakresie udowodnione. Sąd trafnie poczynił przy tym uwagę, iż nawet jeśliby uznać, że warunki bytowe w Areszcie Śledczym w Ł. mogły być dla powoda dolegliwe w stopniu uzasadniającym przyjęcie naruszenia dóbr osobistych, to bezsprzecznie pozwany wykazał okoliczności wykluczające ocenę, by działanie pozwanego nosiło cechy bezprawności.

Podkreślić również należy, że przyznanie zadośćuczynienia ma charakter fakultatywny i zależy od oceny całokształtu okoliczności sprawy. W rozpoznawanej sprawie ocena ta wypada niepomyślnie dla powoda.

Konkludując, Sąd odwoławczy podziela stanowisko Sądu I instancji, wedle którego powód nie udowodnił przesłanek przyznania zadośćuczynienia. Z tego powodu roszczenie strony powodowej podlegało oddaleniu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

Zważywszy, że w toku postępowania drugoinstancyjnego powód korzystał z przyznanej z urzędu pomocy (...) Sąd Okręgowy przyznał i nakazał wypłacić na rzecz ustanowionego z urzędu pełnomocnika ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 73,80 zł, obejmującą podatek VAT w wysokości 23%. Wysokość kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu Sąd Odwoławczy ustalił na podstawie § 22 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1801) w związku z § 2 i § 11 pkt 25 oraz § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.).